

EL MESTRE PAU CASALS

que al front de la seva Orquestra té l'encàrrec, per al dia 15 del present Octubre, d'interpretar el programa del Concert inaugural de l'«Associació de Música» de nostra ciutat.

BUTLLETÍ
DE LA
SOCIETAT
“IRIS”

MATARÓ

OCTUBRE 1928

NÚMERO 7

SALÓ CAFÈ DE LA SOCIETAT "IRIS"

LICORS DE LES MILLORS MARQUES

ESMERAT SERVEI
DE REFRESCS

MELCIOR DE PALAU, 25 - MATARÓ

Bon Jour

BUTLLETÍ DE LA SOCIETAT "IRIS"

Estatge Social: Melcior de Palau, 25

Es reparteix gratuït als socis

Del contingut dels treballs que es presentin per a la seva publicació, se'n fan responsables els seus autors

A poc a poc, amb pas calmós, com si estés abatut d'una gran jornada de treball, veiem fugir l'estiu per donar lloc a la tardor; va esfumant-se la seva silueta i dintre pocs dies ja no quedarà rastre del seu pas damunt la terra, sinó que el record d'uns jorns de folles il·lusions viscuts sota els raigs xardorosos d'aquest sol abrusador.

S'han acabat els bons temps i amb ells les vacances, aquestes vacances cobejades durant tot l'any, i tothom torna a reintegrar-se a la seva cotidiana feina; el temps s'ha refrescat i aquest airet que com punta d'agulla punxa la pell i la posa de gallina, hom el respira i es satura d'una vitalitat tot ell, que li fa renéixer noves activitats i li encomana noves forces per a les lluites que a tots moments de la vida ens encerclen la nostra existència.

Veïem les portes de les universitats com s'obren de bat a bat per donar entrada a les noves generacions que han de trasbalsar l'humanitat; comencen els cursos a les escoles i instituts, i també tot aquest escampall d'entitats culturals que hi ha arreu de la nostra terra les veïem afeinassades en l'organització de cursos de conferències, científiques, literàries i sobre totes les activitats que dimanen de la vida dels homes i de les col·lectivitats.

Cap temps com aquest tan a posta perquè els nostres entusiasmes es vegin alborejats pel despertar prometedors de les consciències que en el seguit dels cursos han d'esdevenir clares i radiant per mitjà d'aquesta paraula que transformada llum, penetrerà en els llocs més recòndits dels cervells dels homes, aclarint dubtes i desfent petits errors que són els que priven del vertader desenvolupament espiritual de l'individu.

Però a l'ensem que en aquest temps ens sentim joiosos perquè reneix l'activitat en aquest caire de la vida, sentim també una punyent dolor en veure que al igual que altres anys, encara les Universitats, Instituts i Centres d'ensenyament, resten obertes les seves portes, no per als més ben disposats a concorre-hi, no, no pels que es senten atrets cap a aquesta llum del saber i senten una vocació gran per les ciències, per exercir-les després com un vertader sacerdoti en profit de l'humanitat sencera, sinó pels que la major part de vegades, sense vocació ni disposició per a concorre-hi, van a n'aquests llocs solament amb mires a poguer arribar a obtenir un títol, després d'una colla d'anys, sigui com sigui i de la manera que sigui.

Les Universitats, Instituts i Centres d'ensenyament, les seves portes haurien d'ésser obertes a tots per un igual; poderosos i desheretats, ciutadans tots d'un mateix poble amb iguals deures i drets, haurien de tenir-hi tots el lliure accés, sempre i quan demostrassin disposició pels estudis i vocació per després exercir aquella carrera amb tota la dignitat d'homes.

Aquesta és la vertadera Universitat que voldríem veure instaurada temps a venir, en una de les tantes tardors que s'han d'anar succeint en la nostra vida.

Dies de dol

Quan encara en les nostres oïdes hi rebrunyen aquelles veus plenes de dolor invocant un ajut per les seves dissorts; quan encara les flamarades de les fogueres que s'escamparen çà i llà de les Garbasses ens feien cloure els ulls com si sentíssim la dolor de les llagues al esquinçar la pell, ens arriben les noves de les catàstrofes del Teatre Novetats de Madrid i l'explosió del polvorí de Melilla.

Davant d'aitals fets, els sentiments de germanor i d'humanitat de tot el poble, han ressorgit potents per a córrer a l'auxili dels dissortats que el pes de la catàstrofe sobre seu els hi ha omplert les seves llars de dol i de dolor.

A n'aquestes veus que vibren a la una per aquests sants principis d'humanitat davant els dolors d'altri hi ajuntem la nostra més sincera.

Del moment actual

Ben recentment acaben de produir-se a Catalunya, apart d'altres fets dignes de parar-hi atenció, pel caire que porten i per l'intenció a que es veu que van dirigits dos fets que no podem deixar de comentar-los per la seva importància.

L'un és el fet d'aquesta tela del pintor Tagores que amics del mateix, artistes i escriptors, han comprat per subscripció i han regalat a la Junta del Museu d'art Modern de Barcelona.

Aquesta tela fou acceptada sense cap reparo per l'alcalde Sr. Baró de Viver i rebutjada solemnement pels individus que formen part d'aquesta Junta.

Què alegaven aquets senyors per a rebutjar aquesta tela del pintor Tagores? Doncs com a única defensa han alegat i invocat els principis de moral, aquesta moral tan bescantada i acomodaticia d'aquets pares espirituals, que veuen en aquesta pintura el que no hi haurien de veure i tapen amb animita pobre el que s'ha creat amb ànima d'artista, posant fulles i vels a tot arreu on l'inspiració i el geni devallat dels cims, hi han frapat per mitjà de la mà del home aquestes grans creacions que són l'admiració de tothom.

L'altre és el de la Biblioteca Soler i Palet de Terrassa, on el patronat que regeix la mateixa, s'ha cregut amb el deure, també invocant aquest principi d'ordre i de moral, fer una selecció de les obres existents i retirar totes les que amb els seus ulls plens de verí han vist que eren un perill per

aquest ordre que ells invoquen i per aquesta moralitat que tant diuen defensar, i han deixat a juf d'ells els quatre llibres que poden ésser llegits, sense que de les seves lectures en puguin venir de menys, ni sotraguejar tan sols, els fonaments d'aquesta societat, d'aquest món dels nostres dies, tan ple d'ordre i de moralitat.

Decididament, amb juntes i patronats d'aquesta mena anem en camí de tenir bons Museus i bones Biblioteques.

Secció Sardanista

Durant el present mes es celebraran les següents audicions, organitzades pel «Grup Sardanista» i la «Secció Feminal» del mateix:

Dia 7.—A les 11 del matí.—Enfront de l'«Ateneu».

Programa: «Festa de poesia», Xaxo.—«Records de l'Escala», Sais.—«Esclats de joia», Rosell.—«El saltiró de la cardina», Bou.—«La gran il·lusió», J. Ventura-Puig.—«A la meva estimada», Sans.

Del Grup i la S. Feminal.

Dia 11.—Nit a les 10.—A la Societat «Iris».

Ballada extraordinària de sardanes a benefici dels damnificats en el incendi de Montnegre de la Selva.

Programa: «Rosa d'amor», Estela.—«Rosada», Garreta.—«La Pecadora», Rigau.—«L'aplec de sant Farriol», N. Carbonell.—«Cant de fe i esperança», C. Casademont.—«La sardana dels vailets», J. M.ª Soler.

Grup Sardanista.

Dia 14.—A les 11 matí.—Al carrer de sant Pere.

Programa: 1. «El castell de Carmenço», Bonaterra.—2. «La pubilla del Vallès», Vilaró.—3. «Per tu plorò», Ventura.—4. «Cançó d'amor i de guerra», Martínez Valls.—5. «Enjogassada», Moner.—6. «La mainada del barri», Tarridas.

Secció Feminal.

Dia 21.—A les 11 del matí.—Enfront de l'«Ateneu».

«Cantant l'amor», Xaxo.—«Tendre col·loqui», Viñals.—«La bola de neu», Rigau.—«L'aplec de can Moi», Quer.—«Camí de Mont-Corp», Tapies.—«Catalanitat», Bou.

Tots els dijous de nou a deu de la vetlla, a la Societat «Iris» ensenyament gratuït de sardanes per als homes, i els diumenges que no hi hagi audició, de 12 a 1 del matí, per a senyoretes. En cas d'haver-hi audició, l'ensenyament serà de dos quarts d'onze a dos quarts de dotze.

De tots són coneguts els treballs causats per l'incendi dels boscos en una gran extensió de la nostra terra.

Quina pena fa la contemplació de totes aquelles serralades fins ara poblades d'atapeïdes pinedes, d'espesses bosquíries d'un ambient feréstec i placévol a l'ensem! Ahir encara, feien sos nius en elles, centenars d'auells qu'eren la melodia d'aquests bells indrets; avui el foc els n'ha tret. Han hagut d'emigrar vers altres llocs.

Quina tristesa, l'aspecte erm d'aqueixes muntanyes! No hi ha paraules que expressin el grau de desolació que ofereixen aquelles terres. Per qui ha vist la magnificència d'aquelles contrades, per qui comprèn la riquesa que elles representaven, per qui coneix aquells bells indrets, en un mot, per qui estima la nostra terra, ha de sentir en lo més profund de l'ànima aquesta pèrdua.

Hem plorat mantes vegades la desaparició de moltes coses nostres, mes, el tornar-se no-res una de les regions més selvàtiques de la nostra terra, en el cor mateix d'ella i per la imprudència d'un dels seus fills, per no captenir-se, tal volta, de l'amor que tots devem fins al més petit troç de la nostra aimada pàtria, ens entra més endins de l'ànima.

Si, plorem-la, però, més que plorar la, reparem-la.

Imaginem quin ha d'ésser el desconhort dels pobres germans nostros perjudicats pel sinistre. Pensem com les suors de generacions passades i de les actuals, han quedat inútils en uns moment. Fem que davant el problema paorós que per l'avenir ofereix aqueixa natura morta, l'auxili pecuniari almenys serveixi per evitar l'emigració de la gent del camp, conservadora de les costums i tradicions d'aquest troç de terra tan bell que ens ha vist néixer.

Doncs la millor reparació no és altra que el teu òbol petit ò gran amb que et dignis contribuir per a socórrer els damnificats de Montnegre.

Diada del Llibre

6 d'Octubre

Assenyallem amb una joia interior ben ramarca-bla la celebració de la Diada del Llibre, que s'escau el dia 6 del present mes d'Octubre.

Per aquest dia, tots els establiments que es dediquen a la venda de llibres a Barcelona i a totes les grans capitals d'Espanya han obtingut els corresponents permisos per tal de poguer instal·lar al defora dels seus comerços, taules on hi exposaran els exemplars per a que el públic pugui escullir segons les seves aficions; totes les vendes que es verificaran en aquest dia portaran un 10 per cent de descompte sobre el seu import total. A més, la Cambra del Llibre, de Barcelona ha creat uns premis per aquells establiments que amb més gust i cura organitzin els seus estants i mostradors,

Es de celebrar molt aquesta Diada del Llibre, tant

per aquest sens fi de valors que reneixen al seu ca-liu, com per l'aire d'europèisme que d'uns quants anys ençà, des del començ d'aquesta diada, es va infiltrant en la vida dels llibres, treient-los d'aquella monotonia a que estaven ficats; tot quant es faci pels llibres serà bo per arribar a estendre'ls entre totes les classes del nostre poble; per això celebrem que s'hagi instaurat aquesta Diada del Llibre perquè amb la seva ressonància tingui la força suficient per atraure's un any i altre més adeptes dintre les rengleres de ciutadans que consideren el llibre bò i serè, com el més gran amic i company per l'enlairament cultural dels homes i pobles.

CONTISTES CATALANS

Un atracament

Es baix i rodanxó com un cossi d'hortènsies. Amb mica de bona voluntat, se li veuen els cèrcols, pintats de negre, i les fustes, de vert. Ara, la seva testa no és una hortènsia, sinó quelcom d'enormement goril·la, amb uns ulls menudíssims, una gran boca de dents separades, menudes i esgrogueïdes, un nas esclafat, cabells escassos i drets, clapada barba, caixeres i una gran llupia rubicunda en lloc de front.

Té els braços curts, i com grapes, en lloc de mans. Les cames semblen soques d'arbre. I camina lentament, parla a glops i mira amb un esguard terrible de xinxeta d'oli en l'agonia. Vestit sempre de color de xacolata, brut i sense coll de camisa, amb una força mastodònica, malparlat, aquell ex-fuster, amo d'un cafè de mala mort, on es juga els prohibits d'amagatotis, és la mateixa bonesa i la mateixa dolenteria alhora.

Casat amb una xamosa minyona de servei, la Roser, té una nena llejta i malaltisa que el monstre, Andreu Savall, estima amb deliri. Potser és incapaç de matar una mosca i li fan por els *calabres* i *papel·lones* que necessita pel cafè, però, segurament, faria un estropici amb el gosat que a la nena menaces. La dona, no obstant, instintivament el tem.

Però perquè el tem, juguineja, flirteja amb els jugadors, que molt més joves que el marit, flanejen i es multipliquen—sempre els mateixos—pel cafè. Un dia, la Roser, cedí. Entre el Nano, en Sucaermilles, el Tremendo, el Regater i el noi de la França-Xica, que eren els joves i els que se la disputaven, el Nano i la Roser fugiren deixant el trist cafè consumint-se de misèria.

Els corredors de lletres d'usura, havien començat l'esborac en la fortuna de l'ex-fuster: els jugadors, amb les seves martingales, acabaren amb les seves

PROGRAMA DE FESTES

A CELEBRAR DURANT EL MES CORRENT

Dia 7.—*A les sis del matí:* EXCURSIÓ al DOLMEN de VILASSAR de DALT.
Lloc de reunió: enfront de la Societat.

Vocal: Nonell.

Tarda, a les sis: BALL pel Synfònic Jazz.

Dia 11.—*A les deu del vespre:* AUDICIÓ DE SARDANES a profit dels perjudicats amb la crema dels Boscos de les Gabarres.

El programa, en altre lloc del BUTLLETÍ.

Dia 13.—*A les deu del vespre:* CENTENARI DE TOLSTOI.—Conferència per l'eminent novel·lista Alfons Maseras, sobre «L'Obra de Lleó Tolstoi».

Dia 14.—*Matí:* VISITA AL «GRAN TEATRE DEL LICEO», de Barcelona.

Hora de sortida: en el tren directe de les 8'28.

Cal inscriure's per aquesta visita.

Tarda, a les sis: BALL per la Rondalla Vilassarenca.

Dia 21.— **Excursió Col·lectiva a Vilanova i Geltrú,** visitant-se el Museu Balaguer, Castell de la Geltrú, Escola Industrial, Ate-neu, i si és possible la Casa Pirelli.

Itinerari i condicions: Per concórrer a aquesta excursió cal inscriure's per tot el dia 16, ja que en aquest dia quedarà tancada l'inscripció.

El pressupost de viatge i dinar, és de 15 pessetes.

L'hora de sortida serà en el tren de les 6'45, i el retorn, amb el tren de les deu del vespre.

Per inscripcions: als Conserges.

Tarda, a les sis: BALL per la Cobla lluro.

Dia 28.—**SORTIDA DE TOT EL DIA** a les serres de Céllecs i Ermita de Sant Mateu, passant per Orrius i retornant per Premià.

Hora de sortida: *a les sis del matí.*

Lloc de reunió: a la Societat.

Tarda, a les sis: BALL per la «Banda Clavé».

Dia 1 de Novembre.—**EXCURSIÓ COL·LECTIVA A BARCELONA,** per a visitar el vaixell «Giulio Cesare».

Hora de sortida: en el tren de les 8 en punt del matí.

Lloc de reunió: a l'Estació.

Per concórrer a aquesta visita cal inscriure's.

La inscripció quedarà tancada el dia 25.

Tarda i nit: CONCERTS al saló Cafè i BALLS a la Sala de festes.

EL MESTRE PAU CASALS

que al front de la seva Orquestra té l'encàrrec, per al dia 15 del present Octubre, d'interpretar el programa del Concert inaugural de l'«Associació de Música» de nostra ciutat.

escorrialles. Perquè en aquell cafè de mala mort, de client variable no se'n havia vist mai cap, fòra d'algun individu escaducer perdut per aquelles barrades.

Andreu Savall plegà el cafè. Del grapat de diners, pocs, que li donaren dels trastos, en feu dues piles. Una per a llogar i amoblar pobrement un piset a Gracia. L'altra destinada a curar i mantenir la malaltissa criatura que, llavors, el pare adorava reconcentradament, quasi amb ferocitat.

Però els bells propòsits de feina i tornar a l'ofici, foren esvaïts per la fortuïta troballa de dos *calabres* del seu cafè,—el Ganxo i el Pela-esquesnes,—que tot tractant de consolar-lo se l'endugueren Rambla avall. I trencaren carrers i mes carrers, fins entrar en un bar rònic on hi havia *partida*. Els calabres coneixien les males arts i els trucs com un cate-dràtic la seva assignatura. Les cartes eren *trucades*. Era segur el guanyar. Això era a la tarda....

Però abans de mitja nit, Andreu Savall eixia del bar escurat de butxaca, malbant, febossenc, talment dominat per la ira, que era quelcom així com una allau de violència, llençada contra els homes. Sortosament no topà amb ningú. Andreu Savall, una volta a casa, esguarda a la nena amb un enter-niment i una dolcesa que no semblaven possibles en aquells ulls. I no dormí en tota la nit.

Aquell home acorralat i vençut, perduda la dèria de treballar, no pensava en altra cosa que en la seva criatura. Eixia de casa només que per a cercar aliment per ella. I com que la veia trista la tenia hores senceres a la falda, la gronxava, li feia moxaines i fins perquè rigués, es pintava la cara, caminava de quatre grapes i ell, que no tenia veu ni afinava, cantava absurdament innúmeres cançons. Adhuc savia riure esguardant sa filla.

Sense treballar, fent inversemblants equilibris socials i econòmics, no menjant ell, venent-se una a una totes les misèries del pis, que Andreu Savall decidí matar la malaltissa criatura i matar-se. Mentre rumiava com realitzaria el seu projecte, la nena començà de desvariejar. A la casa no hi havia altre moble que el llit on jeia la nena pàl·lida. El pare dormia a terra i es sentava en un test girat. La nena cridava a cada bleix amb veu monòtona i defallida, enternidora i tenebrant: Papa! Papa! Papa! Tinc sed! Tinc més sed!

A fòra, lluïa esplèndit i acaronador, el sol de la tarda de la primavera catalana. Del pit d'Andreu Savall eixia un veritable udol de dolor, mesclat amb el panteix de protesta més monstruosament cega

que es pugui pensar. Andreu Savall fimbrava tot ell, derretint-se de ràbia imponent. Cloïa els punys, re-negava, s'arrancava els cabells.

Tot d'una tingué una idea. Pregà a una veïna del devant de fer companyia a la nena, mentre ell anava a cercar el metge. Un cop al carrer, mirà l'hora que era. Hi hauria temps. Resolut es dirigí a la carretera de Sarrià. Allí, com un tigre, en la cuneta, esperà. Poc després, àdhuc somrigué.

Quan els dos senyors que pasejaven tranquils foren a tret. Andreu Savall s'hi abraonà; xiulant horriblement els dos mots sacramentals: —Els diners o la vida! De presa! Tot el que tingueu!—Soptats, immòbils d'espant, els dos senyors, butxaquejaven i lluaven a donar tot el que portaven. Però, Andreu Savall, agafant només deu pessetes, els llençà les altres a la cara dient: —Jo no soc un lladre, ni un assessor! Soc un pare que té la nena malalta!

I davant l'estupor dels senyors, que reaccionant el cridaven, Andreu Savall, fugí corrents, amb insospitable lleugeresa, fins arribar a casa seva. Entrant, preguntà només com estava la nena. Teniu. Aneu a comprar medicina!—digué a la dona. Besà a la nena, ebri, i Andreu Savall caigué sense sentits.

Cristòfor de Domènec

Nosaltres, en l'aniversari de la mort del pensador i filòsof, a l'amic dels humils com se'l anomenava per tot nom, aprofitem aquesta avinentesa per publicar-li uns dels molts escullits treballs de que està composta tota la seva producció literària i filosòfica; creiem que aquest és el millor homenatge que podem tributar-li.

Excursionisme - Turisme

Abastament satisfets, podem estar tots junts de l'estat en que es troben avui aquestes dues manifestacions culturals i del increment que van prenent.

Si fèssim un petit repàs general, de tot l'història del excursionisme i del turisme, de la manera que ha viscut i s'ha desenrotllat a casa nostra i a tot Catalunya, veuríem com amb el terme de uns pocs anys hem obtingut uns guanys per cert d'una relativa importància.

Es de tot arreu que ha renaixut aquesta febre per conèixer i resseguir pas a pas i pedra per pedra totes les bellesa que enclou en el seu sí aquest tros de terra nostra, i ja és ben hermós ara contemplar com la gent, avui per aquí, demà per allà, es llençen a la vida de camp lliure i saludable o esplaien el seu esperit amb la contemplació de les boniques d'un paisatge o d'una obra d'art.

És innegable que ambdues coses, amb la edificació moral de l'individu hi juguen un paper molt im-

portant, moralment el tracte de gens, les manifestacions franques d'amistat i companyonia entre els homes és una de les bases principals per l'edificació del caràcter i amb la contemplació de tots els tresors edificats i esculpits per la mà del home o per la vida de les centúries, aprenem i ens ajuden a crear en la nostra persona un sentit artístic que no hi ha dubte influeix en tots els nostres actes.

I tot això, tot aquest edifici del excursionisme que ens contemplem avui, és l'obra quieta i austera d'aquestes entitats que han anat treballant amb fé i entusiasme; és la feina d'aquets homes abnegats, que pensant amb el seu poble han anat resseguint-ho tot, anotant-ho tot, per mostrar arreu les nostres bellesaes, i això sense l'ajut de ningú, tot fet i edificat amb l'esforç propi i sense pensar en el benefici d'un altra dia.

En altres pobles aquesta feina que han fet les nostres entitats excursionistes, ja la tenen feta del tot i en recullen els fruits; aquí tot just som als començos; encara les companyies d'autos i ferrocarrils, malgrat els enormes beneficis que hi recullen —tot hi no estant endagat com deuria—no pensen en transformar el material, ni en obrir noves vies que posin en comunicació aquestes valls que incognegudes per la majoria resten verges sense produir, tot i les seves enormes riqueses.

França, Itàlia i Suïssa amb una visió més clara de la riquesa que representa per un poble tenir ben encarrilat el turisme, ja tenen fet tot el que aquí encara es té de començar; no hi ha lloc ni llogarret que no hi funcioni el seu Sindicat d'iniciativa, filials de tota la gran organització que surt dels ministeris de treballs públics.

I a dir veritat, no és pas que la natura els hagi estat més pròdiga en donar-los-hi més bellesaes, ni que el clima sigui més bó, ni que tinguin el que no té ningú, no.

A Catalunya i a tota Espanya hi han coses tan boniques com puguin haver-hi en aquests llocs; el que no hi ha és l'organització, ni l'interès per part dels qui podrien fer-ho per transformar el nostre país en un país turístic; ens manquen més completes xarxes ferroviàries i més bones carreteres, doncs tant una cosa com l'altra són insuficients per un tràfic com el d'avui, i el que es podria realitzar en cas de tenir la grandiosa febre turística i excursionista que ja tenen altres pobles.

Del meu Carnet

En una de les meves freqüents correrries per terres de Catalunya, he anat a raure a la xamosa vila del Vendrell; això no té cap interès, perquè de la mateixa manera que l'etzar m'ha dut allà, em podria haver dut a qualsevol altre lloc.

I en trobar-me jo per primera vegada transportat en un hoste d'aquest cap de partit del baix Penadès, no vaig sortir dels seus límits sense haver visitat, encara que amb certa rapidesa, tot el que conté de

notable aquesta vila de Vendrell, que com diu el poeta, té els peus a mar i el cap a muntanya,

La seva importància comercial li han donat els grans comerços de vins establerts que han escampat el seu nom arreu amb la bona qualitat dels seus mostos, apart de l'agricultura que és la principal font de riquesa, on s'hi sostenen unes tres parts dels seus habitants. Per altre part, com a tot arreu, hi han crescut al costat de la vida comercial, les corresponents entitats culturals i recreatives; entre aquestes no podia faltar-hi el «Chor» lloc on van a esplaïar-se a les seves aficions els bons vendrellencs amants del cant; aquest Chor que nasqué aleshores que en Clavé treia els homes de les tavernes per agermanar-los i fer-los-hi cantar himnes d'amor i treball, va tenir com a primer mestre en Carles Casals pare del eminent violoncelista Pau Casals.

A més, com a tot arreu, té les seves places i carrers no havent-hi altra cosa notable, sinó que la seva plaça mercat tota coberta, i ens causa astorament quant ens enterem que la seva construcció data del any 1888 època aleshores que sols tenien places cobertes ben comptades poblacions de Catalunya.

Anem seguint empesos per la nostra afició escrutadora i visitem l'Església, i muntem dalt del cim del campanar des d'on dividem l'hermós panorama d'aquest baix Penadès i anem recordant les anècdotes i dades curioses o tristes que omplen l'història d'aquesta vida vendrellenca; passen per la nostra ment aquells dies plens d'angoixa del còlera o infecció d'aigües de l'any 11; el nom d'en Guimerà el ferm autor dramàtic que amb tan belles estrofes ha sapigut cantar tota les inquietuts del nostre poble; el del popular comediògraf en R. Ramon i Vidales, i el de l'eminent violoncelista Pau Casals.

Però totes aquesta coses, que no hi ha dubte tenen una importància per l'història de la vila, no ens impresionaren tant com el que presenciaren els nostres ulls i que a fe ens ompli de goig i d'esperança. Vendrell com diferents poblacions de Catalunya va ésser agraciada amb una Biblioteca popular per la Mancomunitat, i quina no va ésser la nostra sorpresa al entrar-hi i veure totes les seves taules ocupades per nois que oscil·laven dels 15 als 20 anys.

Aquesta visió ens omplí d'il·lusions i una pila de suggeriments ens acudiren a la pensa davant d'aquell espectacle d'aquella Biblioteca Popular.

I vaig pensar en Matarò, en la nostra ciutat, on la dona no se la veu en cap lloc on pugui deixar lliures les riendes del seu esperit, deixant-lo cavalcar a tot galop per las carreres espirituals que dignifiquen i humanitzen els éssers humans.

Potser caldrà que comencem a pensar-hi en això i tots plegats procurem d'encaminar a la dona cap els camins de les Biblioteques que és on es troben els vertaders camins que manen de dret vers la dignificació moral de l'individu.

Aquest número ha passat per la censura governativa.

Mari

Gentil i formosa nineta
de mirar encisador
de boqueta petonera
i d'esguard captivador.

M'encanta ton cor
de nineta enjogassada
m'encisa perquè és tan pur
com del matí la rosada.

Tos ulls semblen dos estels
enmig d'una nit ben clara
i amb ta cara de marfil
sembls la verge encantada.

J. ROLDÓS.

De Biblioteca

Estan fent-se actius treballs per tal d'organitzar una tanda de conferències durant el present curs 1928-29, a càrrec totes elles de prestigiosos elements, que dintre les activitats que emmenen la vida del nostre poble ells en són una valor i una garantia. No podem avençar altra cosa, però sí que podem dir que pels noms que se'ns han insinuat augurem una tanda ben profitosa.

Revistes que es troben en aquesta Biblioteca:

- «L'illustration» (francesa).
- Fulletó de «L'illustration» (francesa).
- «Ladies Home Journal» (anglès).
- «D'ací i d'allà».
- «La Nova Revista».
- «La Esfera».
- «Ibérica».

També s'hi troben tots els «Butlletins» amb els quals tenim establert el canvi.

- «Revista», Orfeó Gracienc.
- «Minerva», G. E. Minerva.
- «Barcelona Atracció», Societat Atracció de Forasters.
- «Butlletí», Associació Obrers Alumnes de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú.
- «Butlletí», Centre Excursionista Premià de Mar.
- «Butlletí», Centre Excursionista Caldes de Montbuy.
- «Layetania», Mataró.
- «Butlletí», Grup Excursionista Montserrat.
- «Fruïcions», Associació Obrera de Concerts.
- «Butlletí», Joventut Catalana, Grup Excursionista.
- «Canigó», Centre d'Excursions i Sports Figueres.
- «Butlletí», Joventut Sardanista, Pineda.
- «La Zuda», Ateneo Tortosa.
- «Butlletí», Grup Excursionista La Llanterna.
- «Butlletí», Grup Excursionista Eulalienc.
- «Butlletí», Casino Calellenc.
- «Revista d'Olot».
- «Butlletí», La Nueva Herencia.
- «Butlletí», Centre Excursionista «Egara» Terrassa.
- «Butlletí», Centre Excursionista Sabadell.
- «Butlletí», Grup Excursionista La Mola, Terrassa.
- «Butlletí», Grup Excursionista Saltadiç, Hospitalet.
- «Cultura», Butlletí dels alumnes de les escoles Abat Oliva.
- «Crònica», Quinta de Salut «L'Alianza».

Excursionisme

L'EXCURSIÓ DE «LA WALKYRIA» A IGUALADA.

El passat dia 30 de Setembre es celebrà aquesta excursió-visita a la ciutat d'Igualada patrocinada per l'agrupació Excursionista «La Walkyria».

Sortírem a primeres hores del matí, retornant a altes hores de la nit, però impresionats de totes les diverses coses que al nostre pas fuguisser se'ns mostraven al davant dels ulls; el viatge, meravellós per les diverses encontrades que la carretera travessa, enfilant-se aquí fins abastar la llum del cel o abaixant-se més avall fins a confondre's sota les arbredes que l'humitat dels fondals fan créixer. I després d'aquestes bellesa naturals que per tot el camí trobarem esteses al peu d'aquest Montserrat, vingueren les esculpides per la mà i la consciència del home a través de les generacions.

I ens trobarem al mig d'una ciutat més petita que la nostra, on hi han, com a tot arreu, al costat de la vida comercial i industrial, amb un sentit o altre institucions culturals que posen molt enlairat al poble que les ha vist néixer i créixer a la seva ombra, i Igualada en té; en són una bella mostra la Biblioteca pública de la Caixa de Pensions i l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera.

Aquí fóra llarg fer una descripció de tota l'obra que la Caixa de Pensions està realitzant a Igualada com a tot Catalunya per la difusió del estalvi, així com de l'obra cultural que representa la seva Biblioteca, i en quant a l'Ateneu ens trobem en el mateix cas, no tenim l'espai suficient i ho deixarem per un altra dia doncs la seva importància ens hi obliga; sols direm ara, que no és envà aquest sobre-nom que li han posat, que uns han dit que l'Ateneu Igualadí, és el baluart més alt que la cultura del obrer ha aixecat a casa nostra.

I aquí donem per acabades aquestes lleugeres notes, esperant amb més amplitud parlar-ne en nombres succesius.

Nòtules

Hem rebut un atent B. L. M. del Sr. President de la nova entitat «Casino Industrial», anunciant-nos la constitució de la mateixa, la qual cosa remerciem.

Salut i per molts anys.

El «Centre Excursionista Layetania», aquesta simpàtica entitat que tant treballa per l'excursionisme a casa nostra, i que dins d'ella hi ha fet florir amb tant de bon encert, aquesta Secció Atlètica, té l'amabilitat d'obsequiar-nos amb el seu «Butlletí» el qual, darrerament l'han reformat, obtenint amb aquesta reforma una millor presentació, ço que demostra de la manera que aquests entusiastes excursionistes del «Layetania» es desvetllen també per les coses del esperit.

Hem rebut també, cosa que agraïm moltíssim, el nombre de Juliol, Agost i Setembre (extraordinari) de la simpàtica, «Revista d'Olot».

A l'ensems que molt gustosos establím el canvi, felicitem als braus minyons de la ciutat Olotina per les belles coses que saben fer, i per la cooperació que porten a la cultura de casa nostra.

Al voltant de la taula de cafè

Aquest mes, el cronista de la colla s'hi veu un xic negre per a fer la secció acostumada. Les converses del voltant de la taula han sigut totes elles mancades d'interés. S'han mantingut sempre arran de terra sense trobar ambient favorable per aixecar-les enlaire i fer-les volar per les regions indefinides de l'ideal. Comentaris solts, discursos vulgars, crífiques mofetes, això darrer sobretot, car com en totes les taules de cafè n'hi han que és el seu plat fort, que tot rient, rient punxen, i mosseguen fins arribar a molestar algun dels contertulians, molèstia que després s'oblida, però que de moment interromp el bon ordre de la tertúlia.

Això, jo crec que aquest mes ha sigut la causa principal de que les converses no prenguessin el tò enlairats d'altres vegades, car davant d'unes discursions d'aquesta naturalesa hi ha qui s'abstent de fer certes manifestacions per temor d'ésser objecte de la seves mofes, i naturalment, no havent-hi contradicció en un tema, no hi ha discursió possible, i aquesta decau forçosament.

Per altra part, l'absència d'alguns elements ha fet també que les tertúlies es vegessin poc concorregudes.

Així és que si algun comentari s'ha fet, com deia anteriorment, ha sigut a base de crítica sense cap tema determinat.

A lo millor un que llegeix el «Diari de Mataró» interromp per un moment la seva lectura i exclama:

—No hi ha dret nois.

—Que't passa, li respon un altre.

—Teniu llegiu. «Impresions de l'hereu Biola». Home, ja dura massa aquesta llaua, aviat es farà empelagosa. Almenys tingués quelcom d'interés, però, res, ganes d'omplir quartilles... És que ni literariament.....

—Un altre—Es veu que aquest minyó quan tingui totes les impresions publicades quedarà ben descansat.

—Eil descansat, però nosaltres poc impressionats.

—Altres veu—Bé que voleu dir que hi ha algú que ho llegeix això.

—Home, per entreteniment...

—En farem poc dels entreteniments si després no vé quelcom substancial.

La conversa quedà un moment interrompuda.

—Un que arriba. Cambrer, portam un cafè i una copeta de focki.

—El cambrer: Va.

—Un altre que arriba i fita l'esguard per damunt dels vidres del binocle:

—Salut, companys.

—Hola, Nèlia...

—L'al·ludit: Devia ésser una filla de la Costa perquè..... tenia els ulls molt blaus.

—Sempre estàs amb el mateix.

—Oh, és que fixeu's-hi amb aquest vers: «Devia.....»; els repeteix.

—Si a cada moment te'l sentim.

—És que les coses boniques no deuen haver de cansar mai. Aquest vers, perquè ho sapiguen, és el començament d'una poesia inèdita d'en Maragall que và quedar inacabada.

—Bé, sí; està molt bé.

—Una veu—(cantant): *Jo quiero un cotorro...*

—Una altre—Deu-li aigua.

—És el tango de moda.

—Ah, ja.

—Un—(al del seu costat): Noi això està molt en-sopit avui, i només falta que aquest cantí tangos, que potsé ens hi adormirem.

—L'al·ludit—Saps que podem fer?

—Que?

—Anar a fer un canari de cinc cèntims. Vols?

—Anem. Quí vol fer el canari?

—Una veu—Jo.

—Un altre—Jo també.

S'en aixequen uns quants i queda dissolta la tertúlia.

UN DE LA COLLA.

Cocktails

El millor «cocktail» que avui puc oferir-te, lector estimat, és posar-te en coneixement la mort del «cocktail».

La nota abigarrada, llampant, esquitx i barreja de tot el què representa la vida de l'«Iris», que foren aquestes notes, desapareix... Desapareix almenys el qui va intentar ésser el seu col·leccionador, vençut en la seva tasca, impotent de portar davant dels teus ulls allò que era per ell la vivacitat, la pican-tor, l'ànima del «cocktail», en una paraula. Desapareix perquè s'ha convençut que la primera matèria, que són els fets mateixos, no resisteix la llum del dia, ans bé necessita la amable claror de la pantalla daurada i artificiosa.

Resta, però la moralitat d'aquesta experiència, i és que després de tots els nostres esforços en vestir l'història, resta la vida invariable de la manera que és i no pas com cada ú de nosaltres la volem veure o voldriem que fos.

I una altra, encara: sense historiadors, els fets es succeïxen amb la mateixa intensitat i grandiositat.

Ens fonem, doncs, en la quietud solemnia de les nostres parets en les hores llarguíssimes d'absències, i escoltem com qualsevol d'aquests senyors que només escolten quan han llegit, que l'escoltar fa intel·ligent.

I parodiant a Maragall, diríem que «els «cocktails» totjust han començat i són plens de virtuts inconegudes».

El primer parla...

El «cocktail» es fonamenta...

N. de la R.: Sentim moltíssim que aquests siguin els darrers cocktails que ens envia el nostre company i amic que els fabricava; oi més quan per la nostra part estem en la certesa de no haver comès cap acte que no resisteixi per la seva fragilitat la llum del dia, doncs nosaltres en som uns dels millors amics d'aquesta llum.

MOTOCICLETES

Verrot

AGÈNCIA EXCLUSIVA

ELOI CATALÀ
MATARÓ

La Confiança

Gran assortit
de Pastels de totes menes

Dipòsit
de les riquíssimes Galetes

“La Atlàntida”

Sant Cristòfol, 4 (Plassa Xica)

FOTOGRAFIA MONNÉ

Tallers muntats amb tots els avenços de l'art

Montserrat, 60 Mataró

MATERIALS

per a la construcció d'obres

Rajola de València

Fill de P. Homs

Articles Sanitaris

Waters - Lavabos - Bidets
Banyeres

Sant Isidor, 7 Mataró

TELEFONS 137 I 355

Taller de Fusteria

de

Antoni Olives

Beat Oriol, 24 Mataró

Recordau sempre que els articles que té la

CASA BRUN

són els millors i més barats; no oblideu que aquesta Casa és al carrer de

Sant Antoni, 44 Mataró

TALLER DE FUSTERIA JOSEP TOSAS

Especialitzat en la fabricació d'ESQUIS

S'HA TRASLLADAT AL CARRER
PORTA DE BATLLEIX, 10 (ANTES ÀNGELS).— MATARÓ

Salvador Armengol

Instal·lacions de tota mena
dins el ram de Lampista

PROJECTES PRESSUPOSTOS

Palau, 16 Mataró

Vicens Esteve

Joies, Optica
i Relotges de qualitat

PREU FIXE

Barcelona, 57 Mataró

TALLER DE REPARACIÓ de tota classe de Relotges

Especialitat en rodes i peses fresades
de tota classe per aquest ram

:: JOAN SALA ::

WIFREDO, 12 - MATARÓ

Per a treballs d'Impremta de tota classe
No deixeu de consultar preus a

TRIA & TARRAGÓ

i esteu segurs que més d'una i cent vegades us convindrà servir-vos dels seus impresos.

NO HO DUBTEU!

Josep Torrent

Pastisser i Reposter

ESPECIALITAT
EN ELS ENCÀRRECS

La Confiança

Sant Cristòfol, 4 - MATARÓ

TALLERS de PINTURA DECORATIVA

DE

Ramon Puigbonet

Gran assortit de papers pintats
a preus immillorables

MATARÓ
CARLES PADRÓS, 16

VILASSAR DE MAR
ARPELLA, 27